

ARS VIVA 2010/11
"LABORATUVAR"
YORUMLAMA REHBERİ

İÇİNDEKİLER

3

SALT HAKKINDA

4

ARS VIVA

5

EĞİTİMCİLERE

6

AÇILIŞ TARTIŞMASI: LABORATUVAR NEDİR?

7

BİRİNCİ ÜNİTE: SÜRECİN SANATI

9

İŞ PEŞİNDE / 1. OTURUM

10

İŞ PEŞİNDE / 2. OTURUM

11

İZLE VE TARTIŞ: CHRISTOPH KELLER'İN "CLOUDBUSTER (BULUT DAĞITAN) PROJESİ"

12

İKİNCİ ÜNİTE: LABORATUVAR OLARAK SANAT NESNESİ

13

DEĞİŞKEN DURUMLAR

14

KAPANIŞ TARTIŞMASI: GÜNCEL SERGİ MEKÂNI BİR LABORATUVAR MIDIR?

15

EK KAYNAKLAR

SALT HAKKINDA

SALT görsel ve maddi kültürde kritik konuları değerlendirir, deneysel düşünceye ve araştırmaya yönelik yenilikçi programlar geliştirir. Öğrenmeye ve tartışmaya açık bir ortam sağlamayı amaçlar. SALT, ziyaretçilerini ilgi duymaya, eleştirmeye ve iletişim kurmaya teşvik eder.

SALT Araştırma değişik bilgi alanlarını harmanlar. Farklı disiplinlerin kesişim noktaları ve aralarındaki boşluklardan yeni düşüncelerin oluşmasına önem verir. Kurumun araştırma projeleri, doğrusal tarih yazımlarının, malzemeye tabi okumaların ve geleneksel öğrenim dallarının ötesine uzanır. SALT, bir araya getirdiği güncel sanat, mimari, tasarım, şehircilik, sosyal ve ekonomik tarihlere odaklanan kapsamlı bilgi ve belge kaynaklarını yeni araştırma imkânlarıyla kamuya açıyor. Sergilerle yeniden yorumlanacak olan araştırma arşivleri program mekânlarında da tartışılacak.

SALT etkinlikleri, aralarında 15 dakikalık bir yürüyüş mesafesi olan iki tarihi binada ve saltonline üzerinden yürütülüyor. İstiklal Caddesi üzerindeki SALT Beyoğlu, sergi ve etkinlik mekânlarından oluşuyor. SALT Galata ise 19. yüzyılda Alexandre Vallauray'nin tasarladığı eski Osmanlı Bankası binasıdır. SALT Galata, bünyesindeki kamuya açık bilgi ve belge kaynaklarına, atölye, sergi, konferans alanlarına ve Osmanlı Bankası Müzesi'ne ev sahipliği yapıyor. Her iki binanın yeniden işlevlendirme projesi Mimarlar Tasarım/Han Tümertekin tarafından tasarlandı. SALT'ın yeni ve deneysel yaşam ve çalışma alanlarını destekleyen anlayışı doğrultusunda, binaların iç mekânlarında altı ayrı tasarım ve mimari ofisi ile çalışıldı.

ARS VIVA

Görsel sanatlarda ars viva (Yaşayan Sanat) ödülü, Kulturkreis der deutschen Wirtschaft tarafından Almanya'da yaşayan ve gelecek vaadeden genç sanatçılara, 1953'ten bu yana verilmekte. Güncel sanattaki eğilimler dikkate alınarak her yıl farklı araştırma konuları belirleyen söz konusu ödülün, 2010 yılı için seçtiği tema "laboratuvar" oldu. Tüm seçim süreci sanat pratiğine dair sorular, özellikle de deneysel biçim ve alanlar, sanat üretiminde rastlantısal bir şekilde veya kazaen ortaya çıkanın önemi ve hata yapmanın yerine dair sorgulamalarla geçti.

2010/11 ars viva ödülüne küratörler, eleştirmenler ve Gremium Bildende Kunst (Güzel Sanatlar Komitesi) tarafından gösterilen otuz dokuz aday arasından jüri, Nina Canell, Klara Hobza, Markus Zimmermann ve Andreas Zybach'ı ödüle layık buldu. ars viva 2010/11 *Laboratuvar* sergisine Kunstsammlungen Chemnitz, SALT Beyoğlu ve Kunstmuseum Stuttgart ev sahipliği yapacak.

Klara Hobza ars viva 2010/11 için hazırlanırken

Nina Canell, enstalasyon görüntüsü, Kunstsammlungen Chemnitz, 2010

EĞİTİMCİLERE

BU MALZEME NASIL KULANILMALI

SALT Yorumlama Rehberi sizler ve öğrencileriniz için, ars viva 2010/11 *Laboratuvar* sergisindeki temaları açıklayan bir kaynakça olarak hazırlandı. Bu paketteki kavramların birer hüküm olarak değil, öğrencileri söz konusu sergi ve sergide işlenen temalarla ilgili olarak eleştirel düşünce, tartışma ve araştırmaya sevk edebilecek bir diyalog ortamı olarak değerlendirileceğinizi umuyoruz.

Yorumlama Rehberi'nin içeriği:

- *Açılış Tartışması: Laboratuvar nedir?*
- *Birinci Ünite: Sürecin Sanatı*
- *İzle ve Tartış: Sanatçı Christoph Keller'ın Cloudbuster (Bulut Dağıtan) Projesi*
- *İkinci Ünite: Bir Sanat Nesnesi Olarak Laboratuvar*
- *Kapanış Tartışması: Güncel Sergi Mekânı Bir Laboratuvar mıdır?*
- *Ek Kaynaklar*

Markus Zimmermann, enstalasyon görüntüsü, Kunstsammlungen Chemnitz, 2010

Yukarıdaki her birim, derslerde multi-medya imkanları ile terminoloji oluşturma ve tartışma fırsatı sunan etkinlikler içermektedir. Bunları, öğrencilerinizin ihtiyaçlarına en iyi cevap verecek şekilde düzenleyerek geliştirmenizi ve kendi müfredatınıza uyarlamanızı öneririz.

*Önemli not: Bu Yorumlama Rehberi'nde eğitsel amaçla yer verilmiş olan bazı görseller ars viva sanatçılarının önceki işlerine aittir. Söz konusu sanatçılar halen SALT'taki sergi için yeni işler üzerinde çalışmakta olup, buradaki görseller ars viva 2010/11 – *Laboratuvar* sergisinde teşhir edilenlerle aynı olmayabilir. Tüm görseller, ilgili sanatçıların izniyle kullanılmıştır.

AÇILIŞ TARTIŞMASI: LABORATUVAR NEDİR?

Bilimsellik, ancak istisnai durumlarda sadece kalem kağıtla kotarılır. Yeni teknolojileri denemek, bunu yaparken başarısızlığı tatmak lazım. Başarı genelde beklenmedik bir anda ortaya çıkar ve bu çalışmalar laboratuvarda yapılır. Araştırmacılar beklenmeyene hazırlıklı olmak durumunda olsalar da bilim adamlarının deney yapmak üzere çekildikleri laboratuvar, neredeyse hava ve su geçirmeyecek kadar yalıtılmış bir mekân olmayı sürdürür. Sanatçıların çoğu buna benzer bir çalışma stiline sahiptir, ama onlar çalışma sürecinde sınırları zorlar; laboratuvara girer, ama burada kendi çalışma stiline sıradışı yöntemlerini özgürce kullanırlar.

2010/11 ars viva ödülünün sahipleri belirkenirken sürece eşlik eden sorulardan biri de şuydu: Acaba sanatçılar, geleneksel bilim kavramını ne ölçüde aşip yeni şeyler keşfedebilecek ve deneysel çalışmalarında – sonuç itibarıyla sanat eserinin estetiğiyle sınırlı olarak – ne ölçüde elle tutulur, gözle görülür hatalar yapacaklar?

Öğrencileriniz, laboratuvar ortamında gerçekleşme ihtimali olan konuk sanatçı programlarına aşına olabilir. Başlangıç olarak, öğrencilerinizin *Laboratuvar* sergisinin temalarına aşına olabilmeleri için “laboratuvar” sözcüğünün, geleneksel anlamıyla bugünkü anlamını tartışabilecekleri bir ortam yaratmanızı öneririz.

TERMİNOLOJİ

Laboratuvar — Bilimde deneysel çalışma veya analiz yapmak için uygun araç gereçle donatılmış mekân; deneysel çalışma, gözlem veya herhangi bir diğer çalışma alanında uygulama yapmaya imkan veren yer.

Pendik Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü, 20. yy'ın başlarından bir görüntü

TARTIŞMA

Verimli bir tartışma ortamı yaratmak için önerilen bazı sorular:

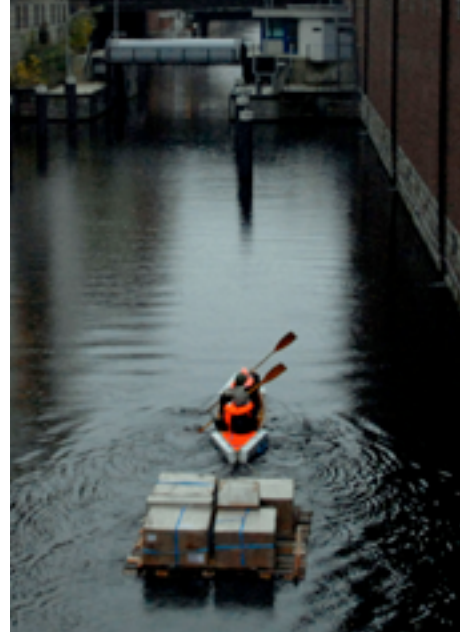
- *Nerelerde laboratuvar gördünüz?*
- *Bir laboratuvarda ne gibi şeyler ve ne gibi insanlar olması beklenir?*
- *Laboratuvar hangi amaca hizmet eder?*
- *Yeni fikirlerin sunabileceği çeşitli mekânların varlığı, neden önemlidir?*
- *Sizce, laboratuvar kavramı sanatla nasıl ilişkilendirilebilir?*

Öğrencilerinizin, bu tartışmaya düşünsel katkılarını not edin ve dile getirdikleri görüşleri, *Laboratuvar* sergisini SALT Beyoğlu'nda gezdikten sonra yeniden değerlendirin. Sizce öğrencilerinizin görüş, fikir veya önyargılarında herhangi bir değişiklik oldu mu?

BİRİNCİ ÜNİTE: SÜRECİN SANATI

“Kendime üstesinden gelmenin neredeyse mümkün olmadığı görevler veriyorum. Ancak bu görevlerde azıcık bir başarı şansı olması ihtimali var. Böylece ben bu işlerin üstesinden gelmeye çalışırken performanslar, videolar, çizimler ve metinler, ortaya çıkıyor. Bunlar, amacımı gerçekleştirmek üzere birden çok yol denerken içinde bulunduğum durumu temsil etmekte. Ve ben, böylesi ürünleri birer semptom olarak değerlendiriyorum. Bunlar, işin teması ve üstesinden gelmek için verdiğim uğraşın yörüngesindeki görsel unsurlar olarak başlıbaşına değerli.”

Klara Hobza, Sanatçı Bildirisi

Klara Hobza, *Departing America* [Amerika'dan Ayrılırken], 2009

GİRİŞ

2010/11 ars viva yarışmasının teması olan laboratuvar, deney yapma olgusunu irdelemeyi amaçlamaktadır. Sergi şunu sorgular: Sanatçılar işlerinde bilimsel yöntemler kullanırlarsa ne olur? Sanatçının stüdyosunu laboratuvar ortamına çevirirsek, sanatsal üretim süreci en az ortaya çıkan sanat ürünü kadar anlamlı olabilir mi? Hatta üründen daha anlamlı olabilir mi?

Bu bölümde öğrenciler, 2010/11 ars viva ödülünü kazanan sanatçılardan biri olan Klara Hobza'nın sanatçı bildirisini tartışacaklar. Hobza'nın performansı ve sanatsal anlatımı, onun, oyuncu ve bazen de kendi kendine belirlediği riskli meydan okumalara dayanır. Gerçekleştirdiği aktivitelerin ortak özellikleri hiçbirinin fazlaca başarı şansı olmamasıdır. Belgesel videoları, konferansları, çizimleri ve enstalasyonlarında görülebileceği gibi, Hobza'nın kendisi için belirlediği hedefi gerçekleştirebilmek için gösterdiği çaba ya da harcadığı emek, çoğu kez vardığı sonuçtan, daha ilginç ve kayda değerdir. Örneğin, onu, 2010/11 ars viva projesinde, İstanbul Boğazı'nı su altından geçmek üzere antrenman yaparken göreceğiz. Sanatçı bu süreci baştan sona kaydecektir.

Öğrenciler, yaratmak istedikleri fikirlerini düşünerek, bilimsel ve sanatsal süreç kavramlarını irdeleyip keşfedecekler. İş Peşinde / 1. Oturum'da öngördükleri projelerin eylem planını ya da yol haritasını gösteren fikir panoları oluşturacak, 2. Oturum'da ise geleneksel bilimsel yöntem kavramını – deneme, sına ve yanılma – içeren metodik bir yaklaşımla hedeflerini nasıl gerçekleştireceklerini belgeleyen, sanatsal uygulamalar yapacaklar.

Klara Hobza, *The Cartographer* [Haritacı], 2010

HEDEFLER

- *Sanatsal süreç ile bilimsel süreç arasında bağlantılar kurmak.*
- *Fikir panosu oluşturma yöntemiyle düşüncelerin görsel haritasını çıkarmak*
- *Sanatı, bir süreci belgelemek için araç olarak kullanmak*

TERMİNOLOJİ

Balıkgözü Mercek — dairesel görüntü almak için kullanılan, ortalama 180 derece görüş açısı olan, önu çıkıntılı fotoğraf merceği

Belgesel — edebiyat ve sanatta belgeleme veya belgelendirmeye dair

Buluntu Nesne (Objet Trouvé) — tesadüfen bulunan veya elden çıkarılmış estetik değeri olan sıradan bir nesne

Çizgi Roman — kitap olarak basılmış kurgusal çizgi roman

Deney Yapma — yeni bir yöntem, fikir veya faaliyet, deneme

Fikir panosu — bir film, televizyon programı veya tv reklamındaki önemli sahne değişikliklerinin skeç olarak çizilerek birbirini izleyecek şekilde dizildiği paneller

Malzeme — sanatsal ifade veya iletişimin aracı

Sanatçı Bildirisi — bir sanatçının, bütünü itibarıyla işlerini açıklamak amacıyla kaleme aldığı kısa metin

Süreç — bir amaca dönük olarak yapılan bir dizi eylem veya işlem

Temsil — sanatsal benzerlik veya tasvir

Andreas Zybach, *Untitled* [İsimsiz], 2010

İŞ PEŞİNDE 1. OTURUM

MALZEME

çizim için araç gereç, kağıt, eski dergiler, makas, stik tutkal

1. Klara Hobza'nın sanatçı bildirisini (sayfa 7'de) öğrencilerinizle tartışın ve onlardan, Hobza'nın kendi kendilerini görevlendirme ölçütüne uygun bir amaç veya hedef belirlemelerini isteyin.

2. Belirli bir amaç veya hedef belirleyen öğrencilerden, belirledikleri hedef veya amacı gerçekleştirebilmek için her adımda ihtiyaç duyacakları şeylerin bir listesini oluşturmalarını talep edin. Bu listelerin olabildiğince ayrıntılı olması ve ortaya çıkabilecek tersliklere karşı alternatif planlar içermesini teşvik edin.

3. Öğrenciler, tıpkı Klara Hobza'nın *Departing America* [Amerika'dan Ayrılırken] projesine girişmeden önce yaptığı gibi, üstlendikleri işe dair fikir panoları hazırlayacaklar. Onları, bu süreci en iyi ifade edeceğini düşündükleri tarzı - illüstrasyon (örn. çizgi roman), kolaj veya herhangi bir diğer görsel araç - kullanma hususunda özgür bırakın.

4. Öğrencilere, fikir panolarının bitmiş halini diğer öğrencilere sunma imkanı tanıyın.

Klara Hobza, *Nay, I'll Have a Starling* [Hayır, Bir Sığırcık İstiyorum], 2005

TARTIŞMA

- *Fikir panonuzu tamamladıktan sonra üstlendiğiniz iş, size daha kolay mı yoksa daha zor mu görünmeye başladı? Neden?*
- *Fikir panosunun herhangi bir aşamasının görsel temsilinde zorluk çektiniz mi?*
- *Üstlendiğiniz işin sanatsal temsilini yapmak, işin şeklini değiştirdi mi?*
- *Kendi kendini görevlendirdiğin bu bir dizi iş, sizce ne sürede tamamlanır?*

İŞ PEŞİNDE

2. OTURUM

GİRİŞ

Çalışma sürecini belgelendirmek, Klara Hobza'nın işinin kritik özelliklerinden biridir. Hobza, işlerinin üstesinden gelmek için gayet sistematik biçimde adım adım çalışır ve tüm süreci video, fotoğraf ve illüstrasyonla belgeler. Sanatçının işi yaratıcı bir süreci gerektirdiği için, belirli başarıları veya engelleri zaman zaman hikaye etmek suretiyle sürecin kendisini de bir sanat eserine dönüştürür. Zaman elverirse, öğrencilerinizin bir önceki aktiviteyle (fikir panosu) kendileri için belirledikleri görevleri sırasıyla belgelemelerine fırsatı verin. Bu aktivitenin birden çok ders saati gerektirebileceğini, hatta, tam bir ünite olarak ele alınma potansiyeli olduğunu bilmenizi isteriz.

MALZEME

ne bulabilirseniz – cep telefonu, fotoğraf makinası, çizim araç gereci, kağıt, ses malzemesi

1. Öğrencilerinizden dörder kişilik gruplar oluşturmalarını isteyin. Bu aktivitede her grup içlerinden bir öğrencinin fikir panosu üzerinde çalışacak.

2. Öğrencilerinize yeterince zaman tanıyın ve seçtikleri fikir panosu üzerinde adım adım ilerleyerek öngörülen işi tamamlamak üzere çalışmalarını sağlayın. Aşamaların tümünün gerçekleşmesinin mümkün olmadığını, ancak öğrencilerin gerçekleştiremeyen aşamaları gerekirse kurgulayabileceklerini unutmayın. (Örneğin, aşamalardan biri İstanbul Boğazı'nı karşıdan karşıya geçmeyi gerektiriyorsa, öğrenciler buluntu nesnelere bir tekne yapabilir ve bu performansı tekneyi, "kendi" tekneleri üzerinden belgeleyebilirler).

3. Her grup, seçtiği fikir panosunun öngördüğü aşamaları izleyerek işi adım adım belgeleyecek. Belgeleme, video (örn. bir cep telefonunun video kamerasıyla), fotoğraf, illüstrasyon, ses kaydı veya bir multi-medya karışımı olarak yapılabilir.

4. Bu üretim sürecinin sonunda, öğrencilere, kendi işlerinin redaksiyonu ve sunumu için hazırlanma fırsatı tanıyın. Fikir panosunun video ile belgelendirilmiş olması halinde, öğrenciler redaksiyon için Windows Movie Maker veya iMovie kullanabilir, özel efektler veya ses de ekleyebilirler.

5. Her bir gruba, hazırladıkları belgesel projesini sınıftaki diğer öğrencilere, tüm okula veya yaşadıkları çevreye Laboratuvar konusunu işleyen, bir kısa film festivali olarak sunma fırsatı verin.

TARTIŞMA

- *Grubunuz hedeflenen işi gerçekleştirebildi mi?*
- *Grubunuzun üzerinde çalıştığı fikir panosunun hangi aşamasında en büyük engelle karşılaştınız? Bu engeli nasıl aştınız?*
- *İş sürecini belgelemek, grubunuzun çalışmasını nasıl etkiledi? İş sürecini belgelemenin, sizce ne gibi yararları var?*
- *Belgeselinizin üzerinde çalışırken, sizi en çok ne şaşırttı? Umduğunuz sonucu aldınız mı?*

İZLE VE TARTIŞ: CHRISTOPH KELLER'IN CLOUDBUSTER (BULUT DAĞITAN) PROJESİ

GİRİŞ

ars viva ödülünün eski sahiplerinden Christoph Keller, *Cloudbuster (Bulut Dağıtan) Projesi*'ni, Long Island City'deki P.S.1 Contemporary Art Center'ın çatısı ve New York Aşağı Manhattan'daki Saat Kulesi'nin üstünde, 2003 yılında başlattı. *Bulut Dağıtan Projesi*, Avusturyalı psikolog Wilhelm Reich'in bilimsel deneyini canlandıran bir proje. Reich, 1953'ten 1954'e kadar orgone enerjisi yaydığına inandığı "bulut dağıtan" aygıtıyla yağış sağlamak üzere bulutları birleştirip dağıtmaya kalkışmıştı. Keller'ın bulut dağıtan'ı, tıpkı Reich'in icat ettiği aygıt gibi, bir su kaynağına hortumlarla bağlanmış olan metal boru konstrüksiyonuydu.

Keller'ın bu projeye dair videosunu izlemek için sağdaki videoyu tıklayın ve izlediklerinizi öğrencilerinizle tartışın. Tartışmayı verimli kılmak için şu sorular yararlı olabilir:

Christoph Keller, *Cloudbuster Project* [Bulut Dağıtan Projesi], 2003

TARTIŞMA

- Reich'in "bulut dağıtan" için yaptığı deneylerin, Keller tarafından yeniden yaratılması, sizce nasıl bir laboratuvar oluşturmakta?
- Projesini belgelemek için Keller'ın kullandığı medya (balıkgözü lens takılmış video), sizce etkili miydi? Neden etkili veya değildi?
- Wilhelm Reich'inki gibi, bilimsel bir deney ile Keller'ın Bulut Dağıtan Projesi arasında, sizce herhangi bir fark var mı? Varsa, nedir bu fark?
- Sizce, geleneksel bilim laboratuvarının çalışma ilkeleri, güncel sanat laboratuvarına uygulanabilir mi?

İKİNCİ ÜNİTE: LABORATUVAR OLARAK SANAT NESNESİ

GİRİŞ

Laboratuvar, tıpkı bilimsel sürecin sanatçının stüdyosunda oynayabilirliğini incelediği/ araştırdığı gibi, sanat nesnesi kavramını da kendi başına veya deneysel olarak irdelemektedir. 2010/11 ars viva ödülüne layık bulunan, Nina Canell, nesnelere, izleyicinin duyabilmesi, görebilmesi ve dönüşüm sürecini hayal edebilmeleri için, örneğin ses veya pus yaratmak üzere elektrikle bir araya getiriyor. Benzer biçimde, Andreas Zybach da işinde değişim kavramını işlemekte. Sanatçı, yapıtının değişime uğrayacağına bilinciyle organik malzeme - örneğin tıkaç yerine belirli bir süre içinde yaşlanıp bayatlayacak olan fındık fıstık ve havuç - kullanarak çalışıyor.

Bu ünite de öğrencileriniz, Andreas Zybach'ın 2005'te tasarladığı, kullanıcıların katılımıyla değişmek üzere kendi kendini üreten heykel kaidesini tartışacaklar. Zybach'ın ahşap kaidesini destekleyen insan vücuduna benzer, kırmızı balonumsu pnömatik bedenler, ziyaretçiler kaideye adım atınca oluşan basınçla harekete geçen bir hava pompası marifetiyle şişirilerek çoğaltılmakta. Ve böylece, kaidenin üstünden geçen insan sayısı enstalasyonun büyüyüp dönüşmesiyle doğru orantılı. Öğrencilerinizin Zybach'ın işini ve sanat nesnelere laboratuvar olabilme kavramını göz önünde bulundurarak, dinamik enstalasyonlar yaratacaklarını umuyoruz.

HEDEFLER

- *Dinamik veya statik enstalasyonların farkını incelemek*
- *Bir fikri yaratıcı bir biçimde ifade etmek için sıradan nesnelere kullanmak*
- *Geleneksel "laboratuvar" kavramını, güncel sanat bağlamında irdelemek*

Nina Canell, *Perpetuum Mobile* (25 kg) [Daimi Hareket (25 kg)], 2009/11

TERMİNOLOJİ

Dinamik — genellikle, sürekli ve üretken aktivite veya değişimi ifade eder

Enstalasyon — çoğu kez birden çok bileşenin, karışık teknik yöntemiyle kullanıldığı ve genellikle büyük mekânlarda sanatçının belirlediği biçimde düzenlenerek sergilenen sanat eseri

Güncel Sanat — şu an üretilen sanat veya II. Dünya Savaşı'ndan sonra üretilen sanat olarak, çeşitli şekillerde tanımlanır

Pnömatik — hava basıncıyla çalışan veya hareket eden

Statik — hareketsizlik, cansızlık veya gelişmeden yoksun olma

DEĞİŞKEN DURUMLAR

MALZEME

çizim araç gereci, kağıt, buluntu nesnelere

1. Andreas Zybach'ın, *Self-reproducing pedestal* [Kendi Kendini Üreten Kaide] (2005) adlı enstalasyonu zamanla büyüyen, dinamik bir iş. Öğrencilerinizin sanat nesnelere dinamik veya statik oluşu konusundaki görüşlerini tartışın. Hareket eden, değişen ve dönüşen başka sanat örnekleri görüp görmediklerini sorun.

2. Öğrencilerinize, onların da dinamik sanat enstalasyonları yaratacaklarını söyleyin.

3. Öğrenciler, kendi enstalasyonları için, öncelikle bir beyin fırtınası yapacaklar. Bu projeler her şekilde olabilir; tek koşul ilk biçimlerinden dönüşebilir nitelikte olmalarıdır. Bu dönüşüm, Zybach'ın işi gibi, fiziksel olabilir veya sesle, kokuyla yaratılabilir, duruma göre uyarlanabilir. Öğrencilerinizi, değişebilecek nesnelere düşünmelerine teşvik edin.

4. Öğrencilerinize düşüncelerini çizerek ifade etmeleri ve enstalasyonu yaratmak için ihtiyaç duyacakları malzemenin listesini hazırlamaları için zaman tanıyın

5. Öğrenciler çizimlerini tamamlayınca, üretim malzemesini biraraya getirmeye başlayacaklar. Bu aşama ders sürecinde yapılabilir veya okul dışından, evden buluntu nesnelere de getirebilirler.

6. Malzemesini biraraya getiren öğrenciler, enstalasyonlarını sınıfta kurgulayacaklar. Enstalasyonların ne kadar karmaşık ve zamanın ne ölçüde yeterli olduğuna bağlı olarak, enstalasyonların yapımı birden çok ders saati gerektirebilir. Öğrenciler, projelerini ev ödevi olarak da yapabilirler.

Andreas Zybach, *Self-reproducing pedestal* [Kendi Kendini Üreten Kaide], 2005

7. Öğrencilere, tamamlayıp bitirdikleri enstalasyonlarını sınıftaki diğer öğrencilere sunma imkanı tanıyın.

TARTIŞMA

- *Enstalasyonun tamamlanmış hali, ilk çizimlere ne ölçüde benziyordu? İşinin beklediğiniz gibi gerçekleşmeyen yönü var mıydı?*
- *Çalışırken ne gibi engellerle karşılaştınız? Çalışmanın herhangi bir noktasında, projende değişiklik yaptınız mı?*
- *Sınıf arkadaşlarından herhangi birinin projesi sizin için sürpriz oldu mu? Arkadaşlarının dinamik enstalasyon yorumları, kendi yorumunuzdan farklı mıydı yoksa sizinkine benziyor muydu?*
- *Enstalasyon projesini tamamladığına göre, sence nesnelere birer laboratuvar olma potansiyeli var mı? Neden?*

KAPANIŞ TARTIŞMASI: GÜNCEL SERGİ MEKÂNI BİR LABORATUVAR MI?

Öğrencileriniz, *Laboratuvar* sergisini SALT Beyoğlu'nda gezdikten ve bu Yorumlama Rehberi'ndeki aktivitelerin ve tartışmaların bazılarını katıldıktan sonra, sanatçının stüdyosunun yan ürünleri ve çalışma ortamı itibarıyla bir laboratuvara benzeyen özellikleri hakkında düşünmeye başlamış olacaktırlar. Bu analizi bir adım daha ileri götüreceğiz olursak, sizce, bir sergi mekânı, bir fen laboratuvarı bağlamında ne anlama gelebilir?

Sanat eserleri, güncel sergi mekânlarında incelenebilir nesnelere dönüşür. İzleyici, laboratuvar asistanı rolünü üstlenir ve kendini, en uygun ışıklandırılma koşullarında nesnelere anlamını keşfe çıkan bir denek olarak kullanır. Sanatın kendisi kadar sanatla aşinalık geliştirmek, aslında onunla bir olmak anlamına gelir; sanatla tanışmak başlıbaşına bir öğrenme sürecidir.

Öğrencilerinizin, laboratuvar konusundaki çalışmalarını noktalamak üzere, SALT Beyoğlu sergi mekânına dair gözlemlerini, bir tartışma konusu olarak ele almanızı tavsiye eder; günümüz sanat galerilerinin ve müzelerinin, geleneksel fen laboratuvarına benzer özellikler ve işlev kazandıkları görüşünü araştırmak ve eleştirmek için yapılan bu ziyaretin açtığı fikirlerini de tartışma konusu etmenizi öneririz.

SALT Beyoğlu bahçesi inşaat halindeyken

TARTIŞMA

- *SALT Beyoğlu sergi mekânı hakkında ne düşünüyorsunuz? Laboratuvar'da sanat nesnelere sergileniş biçimi, sizi şaşırttı mı?*
- *Bu serginin katılımcı olduğunuzu düşünüyor musunuz? Böyle düşünüyorsanız, sizin rolünüz neydi?*
- *Fen laboratuvarlarının - mucitlerin yeni fikirlerini sınıadıklarına tanık olduğumuz mekânlar olarak - tipik özelliklerini düşünerek, sizce sergi mekânı da bir laboratuvar olarak nitelenebilir mi? Neden?*
- *Sergiyi gezdikten sonra zihninizdeki "laboratuvar" kavramında bir değişiklik oldu mu; olduysa, nasıl bir değişiklik oldu? Bir sorunu çözmeye çalışırken veya yeni bir fikri araştırırken deneme-yanılma yöntemini kullandığınız ve yer yer başarısız olduğunuz oluyor mu? Örnek verebilir misiniz?*

EK KAYNAKLAR

2010/11 *Laboratuvar* kataloğuna SALT Beyoğlu Dükkan'dan ve e-kitabına saltonline.org'dan ulaşılabilir.

Klara Hobza | klarahobza.com

Christoph Keller | christophkeller.com

Johann König Gallery | johannkonig.de

Markus Zimmerman | wunderzimmer.de

ars viva 2010/11 yayını

